

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านนิทานท้องถิ่น

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านนิทานท้องถิ่น

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

นิทานท้องถิ่น

คือ เรื่องเล่าที่มีการดำเนินเรื่องอย่างง่าย ๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อน เล่าเรื่องอย่างตรงไปตรงมา มักเริ่มเรื่องโดยกล่าวถึงตัวละครสำคัญของเรื่อง ซึ่งอาจจะเป็นรุ่นพ่อ-แม่ของพระเอกหรือนางเอก แล้วดำเนินเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ ตัวละครเอกพบอุปสรรคปัญหา แล้วก็ฟันฝ่าอุปสรรคหรือแก้ปัญหาคล่องไปจนจบเรื่อง มักจะจบแบบมีความสุข ถ้าเป็นนิทานคติ ก็มักจะจบลงว่า “นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า.....”

ลักษณะของนิทานท้องถิ่น

๑. เป็นเรื่องเก่าที่เล่ากันด้วยปากด้วยถ้อยคำธรรมดาเป็นภาษาร้อยแก้ว สืบทอดกันมาเป็นเวลา ช้านาน ไม่ปรากฏผู้เล่าดั้งเดิมเป็นใครอ้างแต่ว่าเป็นของเก่าฟังมาจากผู้เล่า (กุหลาบ มลลิกะมาส ๒๕๑๘, หน้า ๙๙-๑๐๐)
๒. แสดงความคิด ความเชื่อของชาวบ้าน (เจือ สตะเวทิน (๒๕๑๗, หน้า ๑๖)

นิทานพื้นบ้านท้องถิ่น แบ่งได้เป็น ๔ ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้

ตัวอย่างชื่อนิทานท้องถิ่นของแต่ละภาค

ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคอีสาน	ภาคใต้
- ลานนางคอย	- แม่นากพระโขนง	- ผาแดงนางไอ่	- เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว
- เชียงดาว	- สังข์ทอง	- บุปผะหลาน	- ลูกเนรคุณ
- เมืองลับแล	- ปลาบู่ทอง	- ชินสองต่อน	- ปลาแก้มช้ำ
- เชียงเหมียง	- ศรีธนชัย	- ยายหมาขาว	- เกาะหนูเกาะแมว
- อานก้องซี้จู้	- โสนน้อยเรือนงาม	- ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่	- ตาม่องล่าย
- ควายลุงคำ	- ไกรทอง	- พญาคันคาก	
	- ท้าวแสนปม	- กุดนางไย	
	- พิกุลทอง		

นิทานท้องถิ่น

มีความสำคัญและมีคุณค่า ต่อชีวิตมนุษย์และสังคมในหลายด้าน ดังนี้

๑. ช่วยให้เข้าใจสภาพของคนโดยทั่วไป ประมวลแห่งความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความนิยม ความบันเทิง
๒. เป็นเสมือนกรอบล้อมชีวิตให้อยู่ในขอบเขตที่สังคมนั้น ๆ นิยามว่าดีหรือถูกต้อง ได้ฟังการอบรมในวิถีชีวิตตั้งแต่เด็ก
๓. ทำให้จักสภาพชีวิตท้องถิ่น ตามหลักที่ว่าคติชาวบ้านเป็นพื้นฐานชีวิตของคนชาติหนึ่ง ๆ หรือชนกลุ่มนั้น ๆ
๔. เป็นมรดกทางวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ มีการจดจำและถือปฏิบัติกันต่อ ๆ มา
๕. เป็นทั้งศิลปะและศาสตร์ เป็นต้นเค้าแห่งศาสตร์ต่าง ๆ และช่วยให้การศึกษาในสาขาวิชาอื่นกว้างขวางยิ่งขึ้น
๖. ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน
๗. นิทานพื้นบ้านเป็นเครื่องบันเทิงใจยามว่างของมนุษย์

แหล่งที่มา : มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม www.lch.culture.go.th